

Eurooppalainen vuosittainen selvitys:

Suomi uppoaa sateenkaari-indeksillä

koska muut maat ohittavat Suomen eikä nykyhallitus ole tehnyt mitään merkittäviä uudistuksia

Kattojärjestömme ILGA-Europe mittaa vuosittain Euroopan maiden lainsäädännön kehitystä suhteessa tiettyyn joukkoon tarvittavaa lainsäädäntöä. Suomi täyttää näistä tavoitteista ainoastaan **45 prosenttia**, mikä on alle EU-maiden keskitason. Kaikkien Euroopan maiden joukossa Suomi on **vasta 17. sijalla** (viime vuonna 14. sija). Viime vuodesta ohi ovat sujahtaneet Montenegro, Malta ja Itävalta. Suomen sijoitukseen vaikuttavat erityisesti sateenkaariperheiden ja trans-ihmisten puutteellinen suoja.

Rainbow Europe -selvitys julkaistaan vuosittain homo- ja transfobian vastaisen päivän (17.5.) alla. Se sisältää lainsäädäntöön perustuvan indeksin ja kartan, jossa Suomen saama keltainen väri ei imartele lainsäätäjäämme. Toinen osa selvitystä on Annual Review -kirja, jossa käydään läpi yhteiskunnallista tilannetta lainsäädäntöä laajemmin maa kerrallaan.

Suomen indeksin alhaisuuteen vaikuttaa perheiden ja trans-ihmisten puutteellisen suojan lisäksi se, että Suomen syrjintäsuojalainsäädäntö on hyvin puutteellinen eikä Suomen valtiolla ole minkäänlaista seksuaali- ja sukupuolivähemmistöpolitiikan toimintaohjelmaa.

Sateenkaariperheiden puutteellinen suoja näkyy indeksissä esimerkiksi puuttuvana avioliittolainsäädäntönä, rekisteröidyn parisuhteen riisuttuina oikeusvaikutuksina, yhteisen adoptiomahdollisuuden puutteena sekä kyvyttömyytenä vahvistaa sosiaalisen äidin vanhemmuus isyyslain/vanhemmusslain kautta.

Sukupuolivähemmistöjen oikeudet toteutuvat erityisen puutteellisesti. Sukupuolen juridiseen korjaamiseen vaaditaan esimerkiksi hedelmättömyyttä, määrättyjä hoitoja ja aviottomuutta. Sukupuoli-identiteettiä ja sukupuolen ilmaisua ei tunnusteta perustuslaissa eikä missään osassa syrjintäsuojalainsäädäntöä.

Suomen sijoitusta mahdollista nostaa jo ensi vuodeksi helpoin askelin

Käynnissä on monta lainsäädäntöhanketta, jotka nostaisivat Suomen sijoitusta aivan merkittävästi jo ensi vuoteen mennessä. Kaikkia hankkeita yhdistää se, että lainsäätäjät hidastelee tai epäröi niiden eteenpäin viemistä.

Lainsäätäjän helpot askeleet merkittävään edistykseen:

1. **Isyyslaki:** ministeri Henriksson lisää hallituksen esitykseen sosiaalisen äidin vanhemmuuden vahvistamiseen liittyvät pykälät, joita on laajasti kannatettu.
2. **Translaki:** ministeri Huovinen huolehtii, että uudistusta valmistelevalle työryhmälle on valmiudet tehdä esitys jo tänä vuonna.
3. **Perhevapaat:** ministeri Risikko asettaa jo tänä vuonna kolmikantaisen työryhmän valmistelemaan monimuotoisten perheiden perhevapaita
4. **Yhdenvertaisuuslaki:** eduskunta poistaa hallituksen esityksestä syrjintäperusteiden hierarkian ja vahvistaa sen jälkeen yhdenvertaisen yhdenvertaisuuslain
5. **Tasa-arvoinen avioliitto:** eduskunta huolehtii, että lakivaliokunta tekee mietinnön hidastelematta. Suuri sali hyväksyy uudistuksen ensi syksynä.
6. **Toimenpideohjelma¹:** puolueet lisäävät seksuaali- ja sukupuolipolitiikan toimenpideohjelman omiin hallitusohjelmatavoitteisiinsa. Suomen seuraava hallitus ottaa toimenpideohjelman hallitusohjelmaansa ja varaa sille riittävät resurssit.

ILGA-Europen koko Rainbow Europe-selvitys on ladattavissa osoitteessa:

http://www.ilga-europe.org/home/publications/reports_and_other_materials/rainbow_europe

Sateenkaariperheiden perhepoliittinen tavoiteohjelma 2014-2019:

<http://www.sateenkaariperheet.fi/index.php?item=173>

Sateenkaariperheiden hallitusohjelmatavoitteet 2015:

<http://www.sateenkaariperheet.fi/index.php?item=173>

Lisätietoja antaa:

Juha Jämsä, toiminnanjohtaja, Sateenkaariperheet ry, juha.jamsa@sateenkaariperheet.fi, 044 997 1956

¹ Hallitusten tulee ottaa kokonaisvastuu seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien hyvinvoinnista, aivan samoin kuin muista vähemmistöistä. Tämä vaatii valtionhallinnon toimenpideohjelmaa, jonka tulee sisältää suunnitelmat lainsäädännön uudistamisesta, hyvinvointipalveluiden kehittämisestä, riittävän tutkimustiedon kartuttamisesta ja sivistyksellisten ja kulttuuristen oikeuksien toteutumisesta. Huomionarvoista on, että tähän työhön on asetettava huomattavat resurssit, kuten muidenkin vähemmistöjen kohdalla on toimittu. Hyviä esimerkkimaita Suomelle ovat esimerkiksi Norja ja Hollanti. Ruotsi valmistele parhaillaan omaa, hyvin kunnianhimoista ohjelmaansa. Hollannissa on nimetty *tasa-arvo- ja hlbt-asioiden ministeri*.